

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО

ІНСТИТУТ АРХІВОЗНАВСТВА

Сельський Володимир Олександрович (13.10.1883–18.02.1951)
геофізик, академік АН УРСР (1939)

Фонд № 375

Опис № 1
документів особового походження
за 1939 – 1974 рр.

Київ 2007

Передмова

Сельський Володимир Олександрович – геофізик, академік АН УРСР (1939) народився 13 жовтня 1883 р. у с. Вихилівка Подільської губернії (нині Хмельницька область). Після закінчення (1910) фізико-математичного факультету Київського університету ім. св Володимира (нині Київський національний університет імені Тараса Шевченка) був залишений при університеті для підготовки до педагогічної та наукової діяльності. У 1912 р. В. О. Сельського запрошують на роботу до Варшавського університету. Під час першої світової війни він залишає Варшаву і переїздить до Північного Кавказу, де його призначають директором гімназії.

У 1921 р. В.О. Сельського було запрошено читати лекції з петрографії і палеонтології у Грозненському нафтовому інституті, а у 1922 р. обирають проректором, пізніше ректором Інституту, де він працює до 1927 р. Учений працював, головним чином, в галузі геології з вивчення нафтових родовищ, а також геофізики. Ним вперше в Радянському Союзі були поставлені лабораторно-експериментальні роботи з нафтової геології. За його ініціативою та безпосередньою участю створюється в “Грознафті” геофізичний відділ, де він працював консультантом “Головнафтогеофізики” та приймав участь в роботах Нафтового науково-дослідного інституту. У 1931 р. В.О. Сельського затверджують старшим геологом “Союзнафти” та консультантом Нафтового науково-дослідного геолого-розвідувального інституту в Москві, а потім с.н.с. Технологічного інституту АН СРСР.

В цей період увагу ученого привертає питання нафтоносності території України, зокрема Дніпровсько-Донецької та Причорноморської западин. Для розв’язання цього питання він організовує колектив геологів та геофізиків АН УРСР. У 1939 р. вчений був обраний дійсним членом АН УРСР та очолив відділ геофізики Львівського відділення Інституту геологічних наук АН УРСР і кафедру геофізичних методів розвідки Львівського політехнічного інституту. Під час Великої Вітчизняної війни він працює в районі “Другого Баку”.¹

Після закінчення війни вчений повертається до України, де керує створеними особисто кафедрами геофізичних методів розвідки Львівських політехнічного інституту та університету. За його ініціативою у Львівському відділенні Інституту геологічних наук АН УРСР було організовано відділ геофізики та сектор сейсмології.

В.О. Сельський – автор понад 70 наукових праць, в т.ч. і монографій. Наукові праці стосуються теоретичної і прикладної геофізики, розвідування нафтових родовищ, вивчення походження та міграції нафти.

Помер Володимир Олександрович 18 лютого 1951 р.

Документи ученого надійшли до Інституту архівознавства НБУВ у 1993 р. розсіпом 45 см. Невеликий обсяг документів фонду визначається

¹ "Друге Баку" – назва Волго-Уральської нафтогазоносною провінції, другої (після Баку) бази нафтової промисловості СРСР у 1940-х - поч. 50-х рр.

тим, що за давністю року смерті В.О. Сельського на даний момент відсутня можливість зібрати більш повний фонд з причини невстановлення місцезнаходження документів.

В результаті науково-технічного опрацювання було складено опис № 1, до якого включено 35 справ за 1939–1974 рр. Опис складається з двох розділів: Розділ I. Наукові праці; Розділ II. Документи біографічні та з діяльності.

Наукові праці представлені п'ятьма монографіями: „Геологическое строение Днепровско-Донецкой впадины, перспективы её нефтеносности и методика детального изучения” (1939, спр. 1); „Геофизические исследования в районе Кривого Рога с целью выработки методики определения залегающих рудного тела” (1940, спр. 2); „Изучение земной коры на основании данных геофизики” (1941–1947) у 2-х варіантах (спр. 5-8); „Основные результаты двадцатипятилетней деятельности прикладной геофизики в области разведки и изучения нефтяных месторождений СССР” (1948, спр. 27); „К вопросу о состоянии твердого тела” (дату встановити не вдалося, (спр. 28); вісімнадцятьма статтями, двома звітами, доповіддю та довідкою та відзивами В. О. Сельського на наукові праці інших осіб.

До Розділу II „Документи біографічні та з діяльності” входить 4 справи. Це карти-схеми різних наукових експедицій (1940–1941, спр. 32), характеристика наукової діяльності акад. В.О. Сельського (1946, спр. 33), некролог (1951, спр. 34) та стаття про життя та діяльність ученого (1974, спр. 35).

Документи у розділах систематизовано за хронологією.

Стан документів задовільний.

За описом № 2 Львівської філії Інституту геології корисних копалин АН УРСР зберігаються 8 справ за 1940–1950 рр. Це: звіти по темам “Геофизическое исследование в районе Кривого Рога с целью выработки методики определения залегания рудного тела” за 1940 р. (Оп. 2, спр. 1), “Тектонические построения в связи с данными геофизики” (1948, Оп.2, спр.19); статті “Гамм и нейтронный каротаж как метод изучения влияния радиоактивных элементов на природу органического вещества” (1945, Оп. 2, спр.3), “К вопросу о состоянии твердого тела” (1945, Оп. 2, спр. 4), “Астрономические и геофизические исследования как единый путь к познанию строения мира” (1945, Оп. 2, спр. 5), “Материя и энергия” (1945, Оп. 2, спр.6), “Важнейшие задачи геофизики и роль ее в деле поисков и разведок полезных ископаемых УССР” (1945, Оп. 2, спр.7) та наукова праця “Руководство по прикладной геофизике” (1950, Оп. 2, спр. 27).

Передмову склала
н.с. відділу археографії
Червень 2007

Т.В. Вересовська

НАН України
НБУВ
Інститут архівознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту
архівознавства НБУВ
Л.М. Яременко
“_____” _____ 20__ р.

Фонд № 375
Опис № 1
документів особового походження
академіка АН УРСР
В.О. Сельського
за 1939–1974 рр.

№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати	Кіл-ть аркушів	При-мітки
1	2	3	4	5

Розділ I. Наукові праці

1.	Геологическое строение Днепровско-Донецкой впадины, перспективы её нефтеносности и методика детального изучения.
Монографія.
Машинопис з авторськими правками.
Мова рос.
1 док.	1939	120
2.	Геофизические исследования в районе Кривого Рога с целью выработки методики определения залеганий рудного тела.
Монографія.
Машинопис з авторськими правками.
Мова рос.
1 док.	1940	163
3.	Научный отчет о работе Криворожской геофизической экспедиции АН УССР за 1940 г.
Машинопис з авторськими правками.
Мова рос.
1 док., 2 вар.	1940	14

1	2	3	4	5
4.	Буковина. Доповідь. Машинопис. Мова рос. 1 док.	[1940]	3	
5.	Очерк геологического строения Северной Буковины. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док., 3 вар.	1941	90	
6.	Изучение земной коры на основании данных геофизики. Монографія. 1-й вар. Автограф, машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1941–1947	432	
7.	Те саме. Ч.1, 2. 2-й вар. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1941–1947	397	
8.	Те саме. Ч.3. 1-й вар. Машинопис з авторськими вставками. Мова рос. 1 док.	1941–1947	169	
9.	Те саме. Ч.3, 2-й вар. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1941–1947	253	
10.	Природные богатства БАССР. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1942	13	

1	2	3	4	5
11.	Тектонические построения в связи с данными геофизики. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1942–1943	41	
12.	Восстановление и использование Мелитопольского газового месторождения. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1943	10	
13.	Нефтеносные структуры и рудные месторождения среднего Днепра. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1943	8	
14.	Перспективы развития нефтяной промышленности на Украине. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1943	21	
15.	Существует ли Полесский вал. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док., 2 прим.	1943	46	
16.	Відзиви Сельського В.О. на наукові праці різних осіб. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 7 док.	1943–1949	38	
17.	Астрономические и геофизические исследования как единый путь к познанию строения мира. Стаття. Машинопис. Мова рос. 1 док.	1944	6	

1	2	3	4	5
18.	Значение и применение геофизических методов разведки. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1944	12	
19.	О полезных ископаемых Западной Украины и Белоруссии. Довідка. Машинопис. Мова рос. 1 док., 2 прим.	1944	20	
20.	Важнейшие задачи геофизики и роль её в деле поисков и разведок полезных ископаемых УССР. Стаття. Машинопис. Мова рос. 1 док.	1945	16	
21.	Гамма и нейтронный карротаж как метод изучения влияния радиоактивных элементов на природу органического вещества. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1945	24	
22.	Значение разведочных геофизических работ в деле обнаружения нефтеносных структур в БАССР. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1945	10	
23.	К вопросу об интерпретации маятниковых наблюдений. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док., 2 вар.	1945	17	

1	2	3	4	5
24.	К вопросу о состоянии твердого тела. Монографія. Машинопис з авторськими вставками. Мова рос. 1 док.	1945	60	
25.	Магнитометрические и гравиметрические исследования южной оконечности криворожской железорудной полосы. Звіт про роботу Криворізької експедиції 1941 р. Машинопис з авторськими вставками. Мова рос. 1 док.	1945	50	
26.	Магнитометрические измерения, как метод определения фациальных измерений. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док., 2 прим.	1945	15	
27.	Материя и энергия. Стаття. Машинопис з авторськими вставками. Мова рос. 1 док.	1945	25	
28.	Методы геофизической разведки полезных ископаемых. Стаття. Машинопис. Мова рос. 1 док.	1945	12	
29.	Сравнительная характеристика нефтеносных земель УССР и нефтеносности районов зарубежных стран юго-восточной части Европы. Стаття. Машинопис. Мова рос. 1 док., 2 прим.	1946	43	

1	2	3	4	5
30.	Развитие прикладной геофизики в СССР за годы Советской власти. Стаття. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	1947	27	
31.	Основные результаты двадцатипятилетней деятельности прикладной геофизики в области разведки и изучения нефтяных месторождений СССР. Монографія. Машинопис з авторськими правками. Мова рос. 1 док.	5 червня 1948	464	
<i>Розділ II. Документи біографічні та з діяльності</i>				
32.	Карты-схемы різних наукових експедицій. Фотокопія.	1940–1941	27	
33.	Характеристика наукової діяльності акад. Сельського В.О. Машинопис. Мова рос. 1 док.	18 березня 1946	2	
34.	Некролог. Машинопис. Мова рос. 1 док.	1951	2	
35.	Молявко Г.І., Франчук В.П. Сельський Володимир Олександрович (про життя та діяльність). Стаття. Машинопис. 1 док.	1974	2	

До даного опису включено 35 (тридцять п'ять) справ з № 1 по № 35 загальною кількістю 67 документів.

Опис склала
н.с. відділу археографії
Червень 2007 р.

Т.В. Вересовська